

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

2	6	8	0
---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	1	0
---	---	---	---

Master of Arts (Economics) 4th Semester

1059

Opt. (ii) ECONOMICS OF INDUSTRY-II (In all Mediums)

Paper-MAECO-403 & 404

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :- First question is compulsory and students are required to answer **10** questions from this section; each question carries **2** marks. Apart from question **1** the students have to choose **one** question each from the 4 units; each question carries **15** marks.

1. (i) Factory sector
- (ii) Scope of ASI data
- (iii) Uses of ASI data
- (iv) Initial industrial policy after independence
- (v) Commanding heights of the public sector
- (vi) Growth of industrial sector since independence
- (vii) Structural changes in industrial sector since independence

- (viii) Policy of Liberalization
- (ix) Policy of Privatization
- (x) Consumer protection
- (xi) Mergers
- (xii) Takeovers
- (xiii) Nature of concentration in Indian industry
- (xiv) Trend of direct investment abroad
- (xv) Extent of FDI inflows.

UNIT-I

- 2. Critically discuss the uses and critique of ASI data.
- 3. Discuss the relevance of major classifications according to net value added, employment and by states in the organized industry in India.

UNIT-II

- 4. Critically discuss the need of the initial industrial policies to initiate industrial development in India.
- 5. Critically discuss the different aspects of National Manufacturing Policy in India.

UNIT-III

- 6. Critically discuss the presence of business groups in Indian industry and the related MRTP policy issues.
- 7. Discuss the need and specific aspects of competition policy in India.

UNIT-IV

8. Discuss the nature FDI inflows with specific reference to acquisition of technology.
9. Discuss the basis and elements of economic reforms that targets industrial development in India.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- पहला प्रश्न अनिवार्य है तथा परीक्षार्थी कुल 10 प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। पहले प्रश्न के अलावा परीक्षार्थी चार यूनिटों में प्रत्येक यूनिट में से एक-एक प्रश्न का चयन करें। प्रत्येक प्रश्न के 15 अंक हैं।

1. (i) कारखाना क्षेत्र
- (ii) ए.एस.आई. डेटा का विषय-क्षेत्र
- (iii) ए.एस.आई. डेटा का उपयोग
- (iv) स्वतंत्रता के बाद प्रारंभिक औद्योगिक नीति
- (v) सार्वजनिक क्षेत्र की प्रभावशाली उँचाइयाँ
- (vi) स्वतंत्रता के बाद औद्योगिक क्षेत्र का विकास
- (vii) स्वतंत्रता के बाद औद्योगिक क्षेत्र में संरचनात्मक परिवर्तन
- (viii) उदारीकरण की नीति
- (ix) निजीकरण की नीति
- (x) उपभोक्ता संरक्षण

(xi) विलय

(xii) अधिग्रहण

(xiii) भारतीय उद्योग में एकाग्रता की प्रकृति

(xiv) विदेश प्रत्यक्ष निवेश की प्रवृत्ति

(xv) एफ.डी.आई. अंतःप्रवाह का विस्तार

यूनिट-I

2. ए.एस.आई. डेटा के उपयोग और समालोचन पर आलोचनात्मक चर्चा करें।
3. भारत में संगठित उद्योग में शुद्ध मूल्य वर्धित, रोजगार और राज्यों के अनुसार प्रमुख वर्गीकरणों की प्रासंगिकता पर चर्चा करें।

यूनिट-II

4. भारत में औद्योगिक विकास शुरू करने के लिए प्रारंभिक औद्योगिक नीतियों की आवश्यकता पर आलोचनात्मक चर्चा करें।
5. भारत में राष्ट्रीय विनिर्माण नीति के विभिन्न पहलुओं पर आलोचनात्मक चर्चा करें।

यूनिट-III

6. एम.आर.टी.पी. नीतियों से संबंधित और भारतीय उद्योग में व्यावसायिक समूहों की उपस्थिति पर आलोचनात्मक चर्चा करें।
7. भारत में प्रतिस्पर्धा नीति की आवश्यकता और विशिष्ट पहलुओं पर चर्चा करें।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਪ੍ਰਾਯੋਗਿਕੀ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਾਥ ਆਈ.ਡੀ.ਆਈ. ਅੰਤ:ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ 'ਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਔਧੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕੋ ਲਖਿਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰੋਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਔਰ ਤਤਵੋਂ 'ਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ।

1. (i) ਫੈਕਟਰੀ ਸੈਕਟਰ
- (ii) ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਡੇਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ-ਖੇਤਰ
- (iii) ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਡੇਟਾ ਦੇ ਉਪਯੋਗ
- (iv) ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ
- (v) ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ
- (vi) ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਾਧਾ
- (vii) ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਪਰਿਵਰਤਨ
- (viii) ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ
- (ix) ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ
- (x) ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

(xi) ਵਿਲੀਨਤਾ

(xii) ਟੇਕਓਵਰ

(xiii) ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤੀ

(xiv) ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ

(xv) ਐਫ. ਡੀ. ਆਈ. ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ।

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਡੇਟਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਮਾਲੋਚਨਾ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁੱਲ ਵਰਧਿਤ; ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਖ ਵਰਗੀਕਰਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਨਿਰਮਾਣ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਐਮ. ਆਰ. ਪੀ. ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਐਫ. ਡੀ. ਆਈ. ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਲਕਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।